

Helhetlig gjennomgang av nasjonale kompetansetjenester i spesialisthelsetjenesten 2018

Spørsmål til lederen av kompetansetjenesten

SETT MARKØREN I DET GRÅ FELTET FØR DU STARTER SKRIVNINGEN.

Navn på tjenesten:	Nasjonal kompetansetjeneste for søvnsykdommer (SOVno)
Lokalisering:	Haukeland Universitetssjukehus, Helse Bergen
Tjenestens innhold og organisering	
1. Gi en kort beskrivelse av organisering og bemanning av tjenesten. Bemanningen har variert litt i løpet av de siste årene, men består per 31.12.17 av 2,7 årsverk. Dette er fordelt slik: Leder 40%, senterkoordinator (50%), rådgiver 80%, rådgiver 50%, redaktør tidsskrift/rådgiver 40%, seniorforsker 10%. Det betyr at SOVno har flere deltidsstillinger, noe som gjør driften fleksibel. De fleste er tilstede torsdager, slik at aktiviteter kan planlegges i felleskap. I tillegg har vi en svært aktiv arbeidsgruppe, som ikke får direkte lønnsmidler (men møtegodtgjørelse m.m.) fra SOVno, og som like fullt er en del av kompetansetjenesten. Arbeidsgruppen møtes en gang i måneden.	
2. Angi en prosentvis fordeling mellom tjenestens viktigste oppgaver. Veilederen angir de viktigste oppgavene for nasjonale kompetansetjenester på s. 16. For SOVno vektlegges i hovedsak formidling, forskning og undervisning. For oss henger disse sammen, noe som betyr at vi mener at forskningskompetanse er vesentlig for å kunne gi god formidling og undervisning. Vi angir her prosentvis fordeling av oppgavene: • Bygge opp og formidle kompetanse: 20% • Overvåke og formidle behandlingsresultater: 10% • Delta i forskning og etablering av forskernettverk: 10% • Bidra i relevant undervisning: 10% • Sørge for veiledning, kunnskaps- og kompetansespredning til helsetjenesten, andre	

tjenesteytere og brukere: 20%

- Iverksette tiltak for å sikre likeverdig tilgang til nasjonale kompetansetjenester: 10%
- Bidra til implementering av nasjonale retningslinjer og kunnskapsbasert praksis: 10%
- Etablere faglige referansegrupper: 5%
- Rapportere årlig til departementet eller til det organ som departementet bestemmer: 5%

Flere av disse punktene henger sammen.

3. Inngår nasjonal pasientbehandling som en del av tjenesten? (ja/nei – dersom svaret er ja – beskriv behandlingstiltak)

Nei

Kompetansespredning

4. Beskriv den primære målgruppen for tjenestens virksomhet knyttet til veiledning, kunnskaps- og kompetansespredning?

Vi har to primære målgrupper: Pasienter/pårørende og helsepersonell. Vi opplever at begge gruppene har stort behov for veiledning, kunnskaps- og kompetansespredning.

5. Beskriv hvilke virkemidler tjenesten benytter for å nå denne målgruppen. Det bes om at plan for kompetansespredning legges ved rapporteringen og merkes vedlegg 1.

Vi har i samarbeid med referansegruppen utviklet en plan for kompetansespredning, en plan som oppdateres på våre årlige møter. Vedlagt er planene for perioden 2013-2017 (vedlegg 1). Vi benytter flere virkemidler for å nå målgruppene. Kompetansespredning skjer gjennom undervisning, veiledning, kurs, foredrag, mediaoppslag, egenproduserte brosjyrer, tidsskriftet SØVN (utgis av SOVno), bøker, vitenskapelige publikasjoner og oppdaterte nettsider. Se årsrapportene for detaljert oversikt. Vårt viktigste virkemiddel er hjemmesidene - www.sovno.no. Disse hjemmesidene oppdateres ukentlig, og slik sørger vi for at oppdatert informasjon om hele søvnfeltet er tilgjengelig i hele landet. På www.sovno.no finner man blant annet 30 tekster om ulike aspekter av søvnmedisinen, tilrettelagt for pasienter og helsepersonell. Mange av sidene våre er lagt ut som nasjonale behandlingstekster, som brukes av andre helseforetak. På www.sovno.no presenteres en liste over aktuelle behandlingssteder rundt om i landet, aktuelle spørreskjemaer (over 40 forskjellige skjemaer er beskrevet), gode fagartikler innen hele søvnfeltet, en oversikt over pågående forskningsprosjekter, aktuelle kurs og kongresser, og en liste over publikasjoner skrevet av SOVno-medlemmer. Det ligger også en oversikt over nyttige adresser og internettsider om søvn (med lenker). Antall treff på hjemmesidene (rundt 160.000 i 2017) i tillegg til at rundt 100.000 personer har deltatt på den interaktive spørreundersøkelsen om søvnproblemer, tyder på at vi når ut med informasjon om søvn til mange mennesker i hele landet. Antall utsendte pasientbrosjyrer om søvn har økt fra 4170 i 2013 til 7643 i 2017. Vi har også utviklet en ny brosjyre i rapporteringsperioden. Tidsskriftet SØVN formidles til

helsepersonell over hele landet, med et opplag på 2200 + pdf på hjemmesiden vår. Antall mediaopplag har ligget høyt i mange år, med en foreløpig topp i 2017 på i alt 149 oppslag, i både TV, radio, aviser og blader. Undervisning rettet mot alle regioner har ligget relativt stabilt i fem-årsperioden, med flest antall timer i 2017. SOVno havnet på 4 av 5 topplister i rapporten for 2015, utgitt av Helsedirektoratet, om Nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten. SOVno var bl.a. nummer 1 på punktet om «flest formidlingsaktiviteter».

Forskning

6. Gi en kort beskrivelse av tjenestens forskningsvirksomhet og i hvilken grad dette involverer kliniske fagmiljø i andre helseregioner.

Som nevnt under pkt 1, består SOVno av deltidsstillinger og mange i ulønnede stillinger. Flere personer har i tillegg stilling ved Universitetet i Bergen. Forskning utgår således både fra SOVno og universitetet. Årsrapportene har gitt detaljert oversikt over forskningsvirksomheten, og i rapporten for 2015 om Nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten var SOVno nummer 1 på punktet om «flest publikasjoner». Vi har de siste årene styrket forskning som involverer fagmiljøer i andre helseregioner. Dette synliggjøres ved at antall flerregionale forskningsprosjekter har økt fra 6 i 2013 til 25 i 2017. SOVno deltar også i mange nasjonale og internasjonale forskningsnettverk. Kvalitetsregisteret (se punkt 7) gir mulighet for å forske og involvere kliniske fagmiljøer i andre helseregioner.

Dokumenterte resultater av tjenestens virksomhet

7. Gi en kort beskrivelse av de dokumentasjonssystemer/verktøy som tjenesten benytter for å overvåke resultater av utredning og behandling og effekt av tjenestens virksomhet (se Veilederen s. 16 + 17 - §4-6)

SOVno har bidratt til opprettelse av et kvalitetsregister (Søvnregisteret) og biobank ved Senter for Søvnmedisin, Haukeland sykehus, som vi er samlokalisert med. Dette registeret har nå over 6000 deltakere, og vi har publisert flere vitenskapelige artikler basert på data fra registeret, og mange flere artikler er under utarbeiding. I tillegg har vi jobbet aktivt for å få andre sykehus til å benytte samme utredningsskjema. Det har vært vanskelig å få til, men Ahus bruker nå samme skjema som Haukeland, og sykehusene i Stavanger, Førde, Bodø og Lovisenberg sykehus ser ut til å følge etter. Planen er at innsamlede data på sikt kan inngå i et nasjonalt kvalitetsregister. Målet er at registeret skal kunne brukes til å overvåke behandlingsresultater nasjonalt. Dette registeret vil primært inneholde data om søvnapne og hypersomnier, siden det er disse søvn sykdommene som primært håndteres av andrelinjetjenesten. SOVno har også ansvar for søvn sykdommer som primært håndteres i førstelinjetjenesten, men her er det vanskeligere å overvåke resultater. Vi har imidlertid tro på at det ny-etablerte Forskningsnettverket i primærhelsetjenesten (en infrastruktur for forskning på data fra fastlegepraksiser) vil gi verdifulle data om utredning og behandling av

søvnproblemer i allmennpraksis. SOVno kartlegger også søvnproblemer i den generelle befolkningen gjennom epidemiologiske studier. I 2017 publiserte vi bl.a. to artikler om soveromsvaner. Vår Plan for kompetansespredning fungerer også som verktøy for å overvåke tjenestens virksomhet.

8. Gi en oppsummert beskrivelse av hvilke resultater tjenesten har oppnådd (se Veilederen s. 17). Det bes om at dokumentasjon for oppnådde resultater vedlegges og merkes vedlegg 2. Dersom det vises til dokumentasjon som er publisert, kan det benyttes referanse til hvor relevant dokumentasjon er tilgjengelig.

I vedlegg 2 bruker vi måltallene fra "Plan for kompetansespredning 2017", og viser at SOVno innfridde alle måltallene i fjor. Vi har stort sett klart å innfri måltallene fra år til år. Måltallene er laget for å belyse at SOVno prøver å gi et likeverdig tilbud til hele landet. Dette gjøres bl.a. gjennom hyppig oppdaterte hjemmesider, utsending av brosjyrer og tidsskriftet SØVN, undervisningsoppgaver, formidlinger av nyhetssaker etc. Vi deltar i flere forskningsprosjekter, både i egen region og flerregionale. Antall publikasjoner har ligget høyt i mange år. SOVno var på førsteplass i rapporten for 2015 om Nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten både når det gjaldt «flest formidlingsaktiviteter» og «flest publikasjoner». SOVno har ikke pasientbehandling, men i samarbeid med Senter for søvnmedisin på Haukeland universitetssjukehus gjør vi pasienttilfredshetsundersøkelser årlig, og resultatene viser at pasientene er svært fornøyd med utredningen og behandlingen ved vårt sykehus.

9. Beskriv hvilke tiltak som er iverksatt for å videreføre kompetansetjenestens arbeid i alle helseregionene.

SOVno er involvert i tett samarbeid om forskningsprosjekter med deltakere fra alle helseregioner. Referansegruppen er bredt sammensatt, både med hensyn til yrkesspesialitet og helseregion. Det er likevel begrenset kompetanse vedrørende mange av søvn sykdommene i flere av helseregionene. Vi har aktivt prøvd å få deltakelse fra mange sykehus vedrørende et felles kvalitetsregister, og har delvis lyktes med det. Hjemmesidene våre, søvnbrosjyrene, tidsskriftet etc er tilgjengelige for helsepersonell i alle regioner, og alle kan benytte informasjon derfra i undervisning og formidling lokalt. Vi vil likevel hevde at kompetansen innen søvnmedisin er langt fra lik i de ulike helseregionene.

10. Dersom det er behov for å videreføre kompetansetjenestens virksomhet, gi en beskrivelse av hvorfor dette er nødvendig (se Veilederen s. 15 + 16). Legg ved dokumentasjon for behov og en tidsplan for gjennomføring. Det bes om at dokumentasjonen legges ved rapporteringen og merkes vedlegg 3.

I vedlegg 3 har vi skrevet følgende:

SOVno har som mål å bidra til selvberende kompetansemiljøer i alle helseregioner i hele søvnfeltet vedrørende utredning og behandling av søvn lidelser. Dette er et utfordrende mål, fordi søvnmedisin er et svært bredt fagfelt som involverer mange yrkesgrupper, både i første- og andrelinjetjenesten. SOVno jobber aktivt med metoder for å kartlegge behovet for slik kompetanseoppbygging. Vi har det siste

halvåret jobbet med nasjonale anbefalinger for utredning og behandling av ulike søvnlidelser, og publiserer våren 2018 den første, for diagnosen insomni. Vi har også laget en anbefaling for håndtering av helsekrav til førerkort for pasienter som utredes for søvnsykdommer. Planen er å lage flere "nasjonale anbefalinger" innen ulike deler av søvnmedisinen. Søvnmedisin er et ungt fagfelt, som fremdeles ikke vektlegges tungt i utdanningsløpene til helsepersonell. Dette er noe SOVno jobber med å forbedre. Det er fremdeles lange ventelister på sykehusene (enkelte steder flere år) for utredning av alvorlige søvnsykdommer. Kapasiteten innen søvnutredning er således langt fra tilfredsstillende. Flere av søvnsykdommene (f.eks. kronisk insomni) har lite eller ingen tilbud om utredning/behandling innen andrelinjetjenesten. Søvnmedisin er i kontinuerlig endring. Nye behandlingsmetoder tas i bruk, som f.eks. hypoglossusstimulering ved alvorlig obstruktiv søvnapne. SOVno følger aktivt med, og presenterer regelmessig nye forskningsresultater og kunnskapsbaserte utrednings- og behandlingsråd til hele landet. Det er krevende for helseregionene å holde seg oppdatert, og SOVno har tatt på seg ansvaret for dette. Med tanke på antall stillinger og bevilgning er kostnadseffektiviteten høy i forhold til resultater/aktivitet. SOVno sprer kunnskap til alle helseregioner, men for å være i front kreves det kontinuerlig overvåking av fagfeltet. En videreføring av SOVno vil sørge for det.

Tilleggsinformasjon

11. Beskriv evt. andre nasjonale kompetansetjenester eller behandlingstjenester som har oppgaver innenfor denne tjenestens faglige ansvarsområde?

NEVSOM har ansvar for hypersomnier, som også regnes blant søvnsykdommene. SOVno får likevel henvendelser og gir informasjon på hjemmesidene om og for denne pasientgruppen. Men i hovedsak fokuserer SOVno på de andre søvnsykdommene, dvs søvnrelaterte respirasjonslidelser (f.eks. obstruktiv søvnapne), insomni, parasomnier, søvnrelaterte bevegellesforstyrrelser (f.eks. restless legs syndrom) og døgnrytmelidelser.

12. Er det gjort en formel ansvarsavklaring med disse tjenestene? Hvis ja, gi en kort beskrivelse

Vi har tett samarbeid med NEVSOM, og representant fra NEVSOM sitter i vår referansegruppe. Representant fra oss deltar i NEVSOMs Fagråd for Norsk Narkolepsiregister. Vi har også de siste par årene hatt fellesmøter, og har gitt undervisning på samme kurs innen søvnmedisin.

13. Eventuelle andre forhold som er viktig å kjenne til ifm en helhetlig gjennomgang av denne nasjonale kompetansetjenesten?

Signering av ansvarlig leder

Dato og navnet på den som har skrevet denne tilbakemeldingen:

23.2.18 Bjørn Bjorvatn

Vedlegg

Det bes om følgende vedlegg:

- Tjenestens plan for kompetansespredning - vedlegg 1
- Dokumentasjon for oppnådde resultater - vedlegg 2
- Dokumentasjon for at helsetjenesten fortsatt er kompetansesvak - vedlegg 3

040118 arl

Plan for forskning og kompetansespredning 2013

1. Nasjonal telefon og e-posttjeneste minst 3 dager per uke
2. Kontinuerlig oppdatere liste over utrednings- og behandlingstilbud i Norge
3. Ha minst 15.000 treff på kompetansetjenesten sine nettsider
4. Kontinuerlig oppdatere nettsidene
5. Oversette aktuelle spørreskjema om søvn fra engelsk til norsk til nedlastning på nettsidene
6. Publisere 2 nye nummer av tidsskriftet "SØVN" med et opplag på minst 2.000 for hvert nummer som distribueres nasjonalt
7. Nasjonalt distribuere minst 3.000 informasjonsbrosjyrer om søvn
8. Publisere minst 20 søvnrelaterte artikler i internasjonale fagfellelevurderte tidsskrift
9. Bidra til sammen med minst 80 timer undervisning om søvn i alle helseregioner
10. Avholde 10 forskningsmøter
11. Avholde 10 møter med arbeidsgruppen
12. Oppsøke minst to av de tre andre helseregionene årlig for lokalt møte med info om SOVno
13. Avholde årsmøte med invitasjon til referansegruppemedlemmer i alle helseregioner

Plan for forskning og kompetansespredning 2014

1. Nasjonal telefon og e-posttjeneste minst 3 dager per uke
2. Kontinuerlig oppdatere liste over utrednings- og behandlingstilbud i Norge
3. Ha minst 15.000 treff på kompetansetjenesten sine nettsider
4. Kontinuerlig oppdatere nettsidene
5. Oversette aktuelle spørreskjema om søvn fra engelsk til norsk til nedlastning på nettsidene
6. Publisere 2 nye nummer av tidsskriftet "SØVN" med et opplag på minst 2.000 for hvert nummer som distribueres nasjonalt
7. Nasjonalt distribuere minst 3.000 informasjonsbrosjyrer om søvn
8. Publisere minst 20 søvnrelaterte artikler i internasjonale fagfelleverderte tidsskrift
9. Publisere minst 1 oversiktsartikkel på norsk om sentralt tema innen søvnmedisin
10. Bidra til sammen med minst 80 timer undervisning om søvn i alle helseregioner
11. Avholde 10 forskningsmøter
12. Avholde 10 møter med arbeidsgruppen
13. Oppsøke minst to av de tre andre helseregionene årlig for lokalt møte med info om SOVno
14. Avholde årsmøte med invitasjon til referansegruppemedlemmer i alle helseregioner

Plan for forskning og kompetansespredning 2015

1. Nasjonal telefon og e-posttjeneste minst 3 dager per uke
2. Kontinuerlig oppdatere liste over utrednings- og behandlingstilbud i Norge
3. Ha minst 15.000 treff på kompetansetjenesten sine nettsider
4. Kontinuerlig oppdatere nettsidene
5. Oversette aktuelle spørreskjema om søvn fra engelsk til norsk til nedlastning på nettsidene
6. Publisere 2 nye nummer av tidsskriftet "SØVN" med et opplag på minst 2.000 for hvert nummer som distribueres nasjonalt
7. Nasjonalt distribuere minst 3.000 informasjonsbrosjyrer om søvn
8. Publisere minst 20 søvnrelaterte artikler i internasjonale fagfellelvurderte tidsskrift
9. Publisere minst 1 oversiktsartikkel på norsk om sentralt tema innen søvnmedisin
10. Bidra til sammen med minst 80 timer undervisning om søvn i alle helseregioner
11. Bidra i minst 90 avis/nettavis/radio/tv-innslag (NYTT)
12. Avholde 10 forskningsmøter
13. Avholde 10 møter med arbeidsgruppen
14. Oppsøke minst to av de tre andre helseregionene årlig for lokalt møte med info om SOVno
15. Avholde årsmøte med invitasjon til referansegruppemedlemmer i alle helseregioner

Plan for forskning og kompetansespredning 2016

1. Nasjonal telefon og e-posttjeneste minst 3 dager per uke
2. Kontinuerlig oppdatere liste over utrednings- og behandlingstilbud i Norge
3. Ha minst 15.000 treff på kompetansetjenesten sine nettsider
4. Kontinuerlig oppdatere nettsidene
5. Oversette aktuelle spørreskjema om søvn fra engelsk til norsk til nedlastning på nettsidene
6. Publisere 2 nye nummer av tidsskriftet "SØVN" med et opplag på minst 2.000 for hvert nummer som distribueres nasjonalt
7. Nasjonalt distribuere minst 3.000 informasjonsbrosjyrer om søvn
8. Publisere minst 20 søvnrelaterte artikler i internasjonale fagfelleverderte tidsskrift
9. Publisere minst 1 oversiktsartikkel på norsk om sentralt tema innen søvnmedisin
10. Bidra til sammen med minst 80 timer undervisning om søvn i alle helseregioner
11. Bidra i minst 90 avis/nettavis/radio/tv-innslag
12. Avholde minst 10 forskningsmøter
13. Avholde minst 10 møter med arbeidsgruppen
14. Oppsøke minst to av de tre andre helseregionene årlig for lokalt møte med info om SOVno
15. Avholde årsmøte med invitasjon til referansegruppemedlemmer i alle helseregioner

Plan for forskning og kompetansespredning 2017

1. Nasjonal telefon og e-posttjeneste minst 3 dager per uke
2. Kontinuerlig oppdatere nettsidene, inkl listen over utrednings- og behandlingstilbud
3. Ha minst 100.000 treff på kompetansetjenestens nettsider (hovedside + undersider)
4. Sende ut minst 40 nyhetssaker årlig
5. Publisere 2 nye nummer av tidsskriftet "SØVN" med et opplag på minst 2.000 for hvert nummer som distribueres nasjonalt
6. Nasjonalt distribuere minst 3.000 informasjonsbrosjyrer om søvn
7. Publisere minst 20 søvnrelaterte artikler i internasjonale fagfellevurderte tidsskrift
8. Være veileder/medveileder i minst 1 søvnrelatert disputas årlig
9. Delta i minst 15 flerregionale forskningsprosjekter
10. Bidra til sammen med minst 80 timer undervisning om søvn i alle helseregioner
11. Delta i eller organisere minst 2 søvnkurs årlig
12. Bidra i minst 90 avis/nettavis/radio/tv-innslag
13. Avholde minst 10 forskningsmøter
14. Avholde minst 10 møter med arbeidsgruppen
15. Avholde årsmøte med invitasjon til referansegruppemedlemmer i alle helseregioner

Vedtatt i februar 2017 av arbeidsgruppen, basert på tilbakemeldinger på årsmøtet

Vedlegg 2

Plan for forskning og kompetansespredning 2017

1. Nasjonal telefon og e-posttjeneste minst 3 dager per uke

SOVno hadde åpen telefon og e-posttjeneste 5 dager i uken.

2. Kontinuerlig oppdatere nettsidene, inkl listen over utrednings- og behandlingstilbud

Nettsidene til kompetansetjenesten ble oppdatert hver 1-2 uke med nyheter og annen info. Informasjon om kurs og konferanser ble lagt ut fortløpende. Listen over utrednings- og behandlingstilbud ble redigert regelmessig.

3. Ha minst 100.000 treff på kompetansetjenestens nettsider (hovedside + undersider)

I 2017 hadde SOVno til sammen rundt 160.000 treff på nettsidene, fordelt på 138.877 treff på hjemmesiden www.sovno.no og ca 21.000 treff på de 20 behandlingssidene som vi har ansvar for på www.helsenorge.no.

4. Sende ut minst 40 nyhetssaker årlig

Det ble i 2017 sendt ut 42 nyhetssaker fra SOVno.

5. Publisere 2 nye nummer av tidsskriftet "SØVN" med et opplag på minst 2.000 for hvert nummer som distribueres nasjonalt

Det ble publisert to nummer av tidsskriftet SØVN i 2017 med et opplag på 2200 trykte nummer som sendes til helsepersonell over hele landet, i tillegg til PDF-versjon som kan lastes ned fra www.sovno.no.

6. Nasjonalt distribuere minst 3.000 informasjonsbrosjyrer om søvn

SOVno distribuerte totalt 7643 brosjyrer til legesentre, DPS, sykehusavdelinger og andre i 2017. Brosjyrer ble delt ut på kurs og foredrag over hele landet.

7. Publisere minst 20 søvnrelaterte artikler i internasjonale fagfellelvurderte tidsskrift

40 vitenskapelige artikler (registrert i Pubmed) ble publisert i 2017. Flere publikasjoner er et resultat av forskernettverk. I tillegg har SOVno støttet forskningsprosjekter i de andre helseregionene økonomisk (uten at SOVno medlemmer selv deltar).

8. Være veileder/medveileder i minst 1 søvnrelatert disputas årlig

I 2017 svar det 7 søvnrelaterte disputaser. Av disse var 5 veiledet av medlemmer ved SOVno.

9. Delta i minst 15 flerregionale forskningsprosjekter

SOVno deltok i 25 flerregionale forskningsprosjekt i 2017.

10. Bidra til sammen med minst 80 timer undervisning om søvn i alle helseregioner

SOVno bidro med 156 timer undervisning i alle helseregioner i 2017.

11. Delta i eller organisere minst 2 søvnkurs årlig

I 2017 organiserte SOVno en to-dagers nasjonal søvnkonferanse. I tillegg var SOVno medarrangør av en nasjonal konferanse med fokus på ungdomssøvn i samarbeid med Eat-Move-Sleep, Norges fotballforbund og Wonderland. Det ble ellers holdt søvnkurs for helsepersonell i Tromsø, Bergen og Stavanger. Det ble også holdt søvnkurs for Frisklivssentraler, 3-dagers kurs i pediatriisk søvnmedisin, 2 kurs i odontologisk søvnmedisin, 2 kurs i polysomnografi og flere søvnkurs for helsesøstre.

12. Bidra i minst 90 avis/nettavis/radio/tv-innslag

SOVno var aktiv i 149 medieoppslag i aviser, nettaviser, radio og TV-innslag i 2017.

13. Avholde minst 10 forskningsmøter

Det ble avholdt 11 forskningsmøter i 2017.

14. Avholde minst 10 møter med arbeidsgruppen

Det ble avholdt 11 møter med arbeidsgruppen i 2017.

15. Avholde årsmøte med invitasjon til referansegruppemedlemmer i alle helseregioner

Årsmøtet ble avholdt i januar 2017.

Vedlegg 3:

SOVno har som mål å bidra til selv bærende kompetansemiljøer i alle helseregioner i hele søvnfeltet vedrørende utredning og behandling av søvnlidelser. Dette er et utfordrende mål, fordi søvnmedisin er et svært bredt fagfelt som involverer mange yrkesgrupper, både i første- og andrelinjetjenesten. SOVno jobber aktivt med metoder for å kartlegge behovet for slik kompetanseoppbygging. Vi har det siste halvåret jobbet med nasjonale anbefalinger for utredning og behandling av ulike søvnlidelser, og publiserer våren 2018 den første, for diagnosen insomni. Vi har også laget en anbefaling for håndtering av helsekrav til førerkort for pasienter som utredes for søvnsykdommer. Planen er å lage flere "nasjonale anbefalinger" innen ulike deler av søvnmedisinen. Søvnmedisin er et ungt fagfelt, som fremdeles ikke vektlegges tungt i utdanningsløpene til helsepersonell. Dette er noe SOVno jobber med å forbedre. Det er fremdeles lange ventelister på sykehusene (enkelte steder flere år) for utredning av alvorlige søvnsykdommer. Kapasiteten innen søvnutredning er således langt fra tilfredsstillende. Flere av søvnsykdommene (f.eks. kronisk insomni) har lite eller ingen tilbud om utredning/behandling innen andrelinjetjenesten. Søvnmedisin er i kontinuerlig endring. Nye behandlingsmetoder tas i bruk, som f.eks. hypoglossusstimulering ved alvorlig obstruktiv søvnapne. SOVno følger aktivt med, og presenterer regelmessig nye forskningsresultater og kunnskapsbaserte utrednings- og behandlingsråd til hele landet. Det er krevende for helseregionene å holde seg oppdatert, og SOVno har tatt på seg ansvaret for dette. Med tanke på antall stillinger og bevilgning er kostnadseffektiviteten høy i forhold til resultater/aktivitet. SOVno sprer kunnskap til alle helseregioner, men for å være i front kreves det kontinuerlig overvåking av fagfeltet. En videreføring av SOVno vil sørge for det.

Helhetlig gjennomgang av nasjonale kompetansetjenester i spesialisthelsetjenesten 2018

Spørsmål til tjenestens faglige referansegruppe

SETT MARKØREN I DET GRÅ FELTET FØR DU STARTER SKRIVINGEN.

Navn på tjenesten:	Nasjonal kompetansetjeneste for søvnsykdommer (SOVno)
Lokalisering:	Haukeland Universitetssjukehus, Helse Bergen
1. Er det lagt til rette for at referansegruppen kan utøve sin funksjon i tråd med sitt mandat ? (jf. kjernemandat for referansegruppene) Det er god og regelmessig kontakt mellom Sovno og referansegruppen (årsmøte, nasjonale møter og møter i forbindelse med nordiske og/eller internasjonale kongresser). Referansegruppen rapporterer årlig til Sovno om utrednings og behandlingstilbudet innen egen helseregion.	
2. Er referansegruppens sammensetning dekkende for kompetansetjenestens ansvarsområde og oppgaver? Ja, pasientene og alle regioner er representert (men langvarig sykdomsforfall i Helse Nord bør snarlig avklares med vikar eller nytt medlem). Nyttig at NevSom er representert da hypersomnier er en svært viktig sykdomsgruppe innen søvnmedisin.	
3. Er det lagt til rette for aktiv brukermedvirkning i referansegruppens arbeid? Ja, det har i hele perioden vært brukerrepresentant i gruppen.	
4. Hvor ofte arrangeres det møter mellom tjenesten og referansegruppen? Årsmøtet i januar er obligatorisk. Det er også arrangert møter i forbindelse med kongresser/fagmøter for å diskutere løpende saker (for eksempel pasientregister)	
5. Får den enkelte helseregion dekket sitt behov for kompetanseoppbygging innenfor kompetansetjenestens ansvarsområde? Gi en kort beskrivelse. Referansegruppen har regelmessig siste 5 år vært svært fornøyd med Sovno sin evne til å gjøre kompetanse tilgjengelig for alle aktører innen norsk søvnmedisin (nettside, nasjonale	

fagmøter, tilbud om forskningsbistand og hjelp til lokal undervisning og opplæring. Sovno styrker fagmiljøenes muligheter til å vedlikeholde og øke egen kompetanse.

6. Beskriv hvilke tiltak som er iverksatt for å videreføre kompetansetjenestens arbeid i alle regionene – evt. nasjonalt.

Lik tilgang på kompetanse betyr dessverre ikke at helseregionene har maktet å gi et godt tilbud til alle pasientkategorier innen søvnmedisin. Flere sykehus har etablert tverrfaglige søvngrupper, men det er referansegruppens inntrykk at det fortsatt er for lav kapasitet innen regional utredning og behandling, for eksempel for insomni, døgnrytmeforstyrrelser, parasomnier og respirasjonsrelaterte søvnforstyrrelser hos barn. Vi gjentar derfor et tidligere forslag om at det bør utarbeides en nasjonal strategiplan for søvnmedisin, blant annet for å utrede om det skal etableres søvnsentra på universitetssykehusene i alle helseregioner. Kompetansetjenestene har ikke et slikt mandat, men bør bidra sammen med ansvarlige helsemyndigheter i helseregionene, fagmiljøer (NOSM) og pasientorganisasjoner innen søvndisiplin (FfS)

7. Dersom det er behov for å videreføre kompetansetjenestens virksomhet, gi en begrunnet beskrivelse av hvorfor dette er nødvendig.

Søvnmedisin er en tverrfaglig disiplin, med ulike helsepersonellgrupper involvert og er ikke en egen medisinsk spesialitet i Norge. Søvnmedisin er heller ikke forankret som obligatorisk i utdanningen, og så lenge dette ikke er på plass er det fortsatt et sterkt behov for en tverrfaglig overbygning av den karakter som Sovno representerer, og som SOVno gjennom årene har utviklet på en svært god måte (konferer årlig tilbakemelding fra referansegruppen).

SOVno, har i sitt arbeide med kompetanseformidling sikret likhet mellom helseregionene, men ingen helseregion kan pr.idag erstatte det arbeide som SOVno utfører. Ingen helseregion har etablert egen nettside og ingen annen helseregion (enn HelseVest) har formelt etablert egne søvnsentra i spesialisthelsetjenesten.

Ingen helseregion vil på nåværende tidspunkt i likhet med hva SOVno utfører, kunne dra igang forskningssamarbeide og tverrregionale forskningsprosjekter, holde nasjonale forskningsmøter, bistå med forskningsstøtte, gi ut og oppdatere brosjyremateriell, gi ut egne fagtidsskrift og bistå i enhver sammenheng i ulike media som TV, radio, faglige forum osv, eller bidra med undervisning og fagspesifikke kurs for ulike grupper helsearbeidere. SOVno fungerer som nevnt ovenfor som en overbygning innen dette fagområdet, og slik referansegruppen vurderer er det ingen helseregion som vil kunne overta denne funksjonen.

Arbeidet med å utvikle et kvalitetsregister for søvnmedisin er i startgroen. Dette er et viktig arbeide og det er klart ønskelig å kunne utvikle registeret til et reelt nasjonalt søvnregister. SOVno er initiativtager i dette arbeidet og viktig i forhold til den videre

prosess.

SOVno er en svært velfungerende og arbeidssom organisasjon, med bred, faglig tyngde og som uten tvil har klart å skape en plattform for Norsk søvnmedisin. Uten tjenestens store engasjement og evne til stadig utvikling og formidling av kompetanse hadde nok interessen for søvn og søvnsykdommer vært på et helt annet nivå i Norge enn det er i dag. SOVno har vært og er fortsatt en "katalysator" for Norsk søvnmedisin, så (den eventuelle) ideen om å avvike SOVno på nåværende tidspunkt vil etter vår mening være svært uheldig for videre utvikling av dette fagområdet her i Norge.

Referansegruppen er derfor entydig enig om at tjenesten anbefales videreført og arbeidet for etablering av Norsk søvnmedisin som obligatorisk i medisinsk utdanning og integrert i spesialisthelsetjenesten må opprettholdes

Tilleggsinformasjon

8. Det bes om eventuell tilleggsinformasjon som er viktig å ta hensyn til ved helhetlig vurdering av denne nasjonale kompetansetjenesten.

Signering av ansvarlig leder

Dato og navnet på den som har skrevet denne tilbakemeldingen:

27.02.2018 På vegne av referansegruppen Hanne Berdal (Leder)

040118 arl